

PIENI SANAKIRJA: ILMASTONEUVOTTELUT – SUOMI

KOHTI PARIISIN ILMASTOKOKOUSTA | #PARIISI2015

MARRASKUU | 2015

AIOTTU KANSALLINEN PANOS

Ks. INDC

COP

COP eli Conference of Parties on YK:n ilmastopimuksen osapuolikonferenssi, joka kokoaa sopimusosapuolet yhteen päätöksentekoa ja asioiden edistämistä varten vuosittain. Pariisissa joulukuussa järjestettävä ilmastokokous on sopimuksen 21. osapuolikonferenssi eli COP21.

DURBANIN TYÖOHJELMA (ADP)

Durbanin osapuolikokouksessa vuonna 2011 perustettu uusi työohjelma (Ad Hoc Working Group on the Durban Platform for Enhanced Action, ADP). Työohjelman jakautui kahteen työraiteeseen. Ensimmäisen työraiteen (workstream 1) mandaatti on aikaansaada ilmastopimuksen alaisuudessa kaikkiin osapuoliin sovellettava pöytäkirja, muu oikeudellinen instrumentti tai sovittu lopputulos, jolla on oikeudellista vaikutusta (engl. "a protocol, another legal instrument or an agreed outcome with legal force"). Tavoitteena on päättää neuvottelut viimeistään vuonna 2015 ja saattaa uusi sopimus tai instrumentti voimaan vuonna 2020. Toisen työraiteen (workstream 2) tehtävänä on identifioida ja tarkastella eri vaihtoehtoja, joiden avulla olisi mahdollista lisätä ilmastotoimien kunnianhimoa ennen vuotta 2020 eli ennen uuden ilmastopimuksen voimaantuloa.

FOSSIILISET POLTTOAINEET

Polttoaineita, jotka ovat syntyneet muinaisten eliöiden fossiloitumisesta. Fossiiliset polttoaineet ovat uusiutumattomia luonnonvaroja (öljy, kivihiili, maakaasu) tai hyvin hitaasti uusiutuvia (turve). Nykyään noin 80 % maailman primäärienergiantarpeesta tuotetaan fossiililla polttoaineilla.

HIILIDIOKSIDIN TALTEENOTTO JA VARASTOINTI (CCS)

Hiilidioksidin talteenoton ja varastoinnin tavoitteena on vähentää ilmakehään vapautuvia hiilidioksidipäästöjä ja siten osaltaan pienentää ihmisen toiminnasta aiheutuvaa ilmaston lämpenemistä. CCS on prosessi, jossa esimerkiksi energiavoimaloiden hiilidioksidipäästöjä otetaan talteen, kuljetetaan ja varastoidaan pitkäaikaiseen säilytykseen. Useimmiten säilytys toteutetaan syvällä maanalaisissa geologisissa muodostumissa, kuten tyhjentyneillä maakaasu- tai öljykentillä. Suomessa ei nykyisen tiedon mukaan ole sellaisia geologisia muodostumia, jotka soveltuisivat hiilidioksidin varastointiin.

HIILINIELU

Luonnollinen ilmiö tai prosessi, joka sitoo hiilidioksidia pois ilmakehästä. Luonnollisia hiilinieluja ovat mm. metsät, maaperä ja meret.

HIILIVUOTO

Tilanne, jossa teollisuuden tuotantoa siirtyy ilmastopoliittikan vuoksi sellaisiin maihin, joissa päästöjä ei ole rajoitettu tai joissa tuotanto on muuten halvempaa. Suomessa hiilivuodon riski koskee erityisesti energiantensiivistä teollisuutta. Riski pienenee, jos uuden ilmastopimuksen kattavuus paranee eli siihen liittyy laajasti maita mukaan, ja ne sitoutuvat rajoittamaan päästöjään. Pidemmällä aikavälillä ympäristöystävällisen teknologian kehittyminen vähentää hiilivuodon merkitystä.

HILLINTÄ

Ilmastoneuvotteluissa hillinnällä tarkoitetaan ihmisen toiminnan seurauksena ilmakehään pääsevien kasvihuonekaasujen vähentämistä tai hiilinielujen lisäämistä. Tärkeitä keinoja ilmastomuutoksen hillinnässä ovat päästöjen vähentäminen, energian käytön vähentäminen ml. energian säästäminen ja energiatehokkuuden lisääminen, uusiutuvien energiamuotojen käyttöönotto, hiilinieluista, kuten metsistä huolehtiminen sekä luonnonvarojen käytön vähentäminen ja kestävä käyttö.

HISTORIAALLINEN VASTUU

Historiallisella vastuulla viitataan ilmastoneuvotteluissa siihen, että tulevien ilmastotoimien mitoituksessa tulisi ottaa huomioon, ei ainoastaan nykyiset ja tulevat vaan myös pitkälle historiaan ulottuvat päästöt. Periaatetta ovat neuvotteluissa ajaneet erityisesti tietysti kehitysmaat.

ILMASTORAHASTOT

Maailemassa on paljon sekä julkisia että yksityisiä rahastoja, joiden tavoitteena on kehitysmaiden vähähiilisen ja ilmastokestävän kehityksen tukeminen. Keskeisiä monenvälisiä rahastoja ovat mm. Global Environment Facility (GEF), Green Climate Fund (GCF) eli ns. vihreä ilmastorahasto ja Least Developed Countries Fund (LDCF). Sopeutumiseen keskittyvät rahastot ovat pääosin julkisia rahastoja (mm. Kioton pöytäkirjan alainen Adaptation Fund, joka rahoittaa kehitysmaissa toteutettavia ilmastomuutoksen sopeutumisprojekteja ja -ohjelmia).

ILMASTORAHOITUS

Ilmastorahoituksen tarkoituksena on tukea kehitysmaita YK:n ilmastopimuksen toimeenpanossa sekä yhteiskunnallista kehitystä kohti vähähiilistä ja ilmastokestävää taloutta.

Lisätietoa:

Maria Vuorelma, ylitarkastaja,
ympäristöministeriö
maria.vuorelma@ymparisto.fi, p. 0400 143 945

PL 35,00023 VALTIONEUVOSTO
ym.fi/pariisi2015

ILMASTOSOPIMUS

YK:n ilmastomuutosta koskeva puitesopimus (United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC), ns. ilmastosopimus, joka hyväksyttiin YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssissa Rio de Janeirossa vuonna 1992 ja tuli voimaan vuonna 1994. Sopimuksen on ratifioinut 196 osapuolta. Sopimuksen tavoitteena on vakiinnuttaa kasvihuonekaasujen määrä ilmakehässä sellaiselle tasolle, ettei ihmisen toiminnasta aiheudu ilmastojärjestelmän vaarallista muutosta. Sopimus sisältää keskeiset instituutiot ilmastomuutoksen torjumiseksi sekä periaatteet kansainväliselle yhteistyölle. Se edellyttää osapuolia raporttoimaan kansallisista kasvihuonekaasupäästöistä sekä toimista ilmastomuutoksen hillitsemiseksi, mutta se ei edellytä sitovia päästövähennyksiä. Vuonna 1997 sopimusta täydennettiin kolmannessa osapuolikonferenssissa Kioton pöytäkirjalla.

Pariisin ilmastosopimus, joka joulukuussa on määrä solmia, olisi ilmastosopimuksen alainen sopimus. Se tarkoittaa, että ilmastosopimuksen yleisperiaatteet soveltuisivat myös Pariisin sopimukseen. Pariisin sopimuksen on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2020.

ILMASTOTOIMI

Ilmastotoimilla viitataan erilaisiin ilmastomuutosta hillitseviin ja ilmastomuutokseen sopeutumista edistäviin toimenpiteisiin, kuten lakeihin, kannustimiin ja veroihin. Ilmastomuutosta hillitseviä ilmastotoimia ovat esimerkiksi päästökauppa, panostukset puhtaaseen teknologiaan tai uusiutuvan energian tuotantoon. Ilmastomuutokseen sopeutumista edistäviä toimia ovat esimerkiksi muutokset kaavoituksessa, eroosion ehkäiseminen tai uusien kasvilajikkeiden viljely.

INDC (INTENDED NATIONALLY DETERMINED CONTRIBUTION)

Aiottu kansallinen panos, jolla kukin neuvotteluosapuoli ilmoittaa Pariisin sopimusta varten sen, millaisiin päästövähennyksiin ne voivat sitoutua vuoden 2020 jälkeen. Keskeistä panoksissa on erityisesti se, mitä maa ilmoittaa tekevänsä vähentääkseen päästöjään, mitä sektoreita päästövähennystoimet koskevat ja millaista päästötasoa maa tavoittelee tiettyyn tavoitevuoteen (esimerkiksi vuoteen 2025 tai 2030) mennessä. Varsovan ilmastokokouksessa vuonna 2013 päätettiin, että niiden osapuolien, jotka ovat "siihen valmiita", tulisi toimittaa panoksensa uuteen ilmastosopimukseen vuoden 2015 ensimmäisellä neljänneksellä eli maaliskuun loppuun mennessä. Viimeistään panoksia odotetaan syksyllä "hyvissä ajoin ennen" Pariisin kokousta. EU:n ja sen jäsenvaltioiden yhteinen INDC annettiin 6.3.2015. YK:n ilmastosopimuksen sihteeristö julkaisee 1.11. yhteenvedon maiden 1.10. mennessä antamista panoksista.

IPCC (INTERGOVERNMENTAL PANEL ON CLIMATE CHANGE / HALLITUSTENVÄLINEN ILMASTOPANEELI)

Maailman johtavien ilmastotutkijoiden muodostama asiantuntijaelin, joka laatii ilmastomuutosta koskevia tieteellisiä selvityksiä ja raportteja poliittisen päätöksenteon tueksi. IPCC perustettiin vuonna 1988 YK:n ympäristöohjelman (UNEP) ja Maailman ilmatieteellisen järjestön (WMO) toimesta. IPCC:n arviointiraportteihin kootaan vii-

meisimmät tutkimustiedot ilmastomuutoksesta, sen vaikutuksista ja hillitsemismahdollisuuksista. Lisäksi IPCC laatii muun muassa käytännön ohjeita kansallisten päästöinventarioiden laatimisen ja raportoinnin tueksi sekä teknisiä raportteja erityiskysymyksistä. IPCC:n viimeisin, viides arviointiraportti ilmestyi vuonna 2014.

KAHDEN ASTEEN TAVOITE

Poliittisesti määritelty tavoite on rajoittaa maapallon keskilämpötilan nousu enintään kahteen asteeseen verrattuna esiteolliseen aikaan. Se asetettiin kansainväliseksi ilmastopoliittiseksi tavoitteeksi Cancúnin osapuolikokouksessa vuonna 2010. Kahden asteen tavoite perustuu hallitusten välisen ilmastopaneelin IPCC:n arvioihin kasvihuonekaasupäästöjen aiheuttamasta lämpötilan muutoksesta sekä lämpenemiselle asetetuista tavoiterajoista, joilla voidaan merkittävästi vähentää ilmastomuutoksesta koituvia vakavia seurauksia. Tavoiterajan mahdollinen uudelleen asettaminen on yksi Pariisin sopimuksen neuvottelukysymyksistä, sillä osa neuvotteluosapuolista on sitä mieltä, että kahden asteen tavoite on liian korkea ja tavoite tulisi asettaa 1,5 asteeseen. Toisaalta Pariisissa pyritään myös sopimaan em. tavoitteen toiminnallistamisesta eli siitä, miten tavoitteeseen voidaan päästä.

KASVIHUONEKAASUT

Suurin osa ihmisen toiminnan aikaansaamasta ilmaston lämpenemisestä aiheutuu kolmesta kasvihuonekaasusta: hiilidioksidista (CO₂), metaanista (CH₄) ja dityppioksidista eli ilokaasusta N₂O. Hiilidioksidi on näistä kaikkein yleisin ja sen päästöt ja pitoisuudet kasvavat kaikkein nopeimmin. Hiilidioksidi myös pysyy ilmakehässä huomattavasti pidempään kuin esim. metaani. YK:n ilmastosopimuksen alaisuudessa seurataan lisäksi myös ns. fluorattujen kasvihuonekaasujen päästöjä, joihin kuuluvat HFC-yhdisteet (fluorihilivedyt), PFC-yhdisteet (perfluorihilivedyt), SF₆ (rikkiheksafluoridi) sekä NF₃ (typpitrifluoridi). Ihmiskunnan päästöt lisäävät ilmakehän kasvihuonekaasupitoisuuksia koko ajan voimistaen ilmastomuutosta ratkaisevasti.

KIOTON PÖYTÄKIRJA

Kiotossa vuonna 1997 solmittu ilmastosopimuksen alainen oikeudellisesti sitova valtiosopimus, jossa teollisuusmaat sitoutuivat vähentämään kuuden kasvihuonekaasun yhteen laskettuja päästöjä keskimäärin vähintään 5,2 % vuoden 1990 tasosta vuosiin 2008-12 mennessä. Kioton pöytäkirjan Dohassa pidetty osapuolikokous hyväksyi päätöksen Kioton pöytäkirjan muutoksista. Dohan muutoksella Kioton pöytäkirjaan lisättiin toinen velvoitekausi, joka kattaa vuodet 2013-2020. Muutos tulee voimaan, kun kolme neljäsosaa pöytäkirjan osapuolista on hyväksynyt sen. Pöytäkirjan 192 osapuolesta 144 osapuolen tulee siten hyväksyä muutos. Toiselle velvoitekaudelle osallistuvilla ilmastosopimuksen 35 teollisuusmaaosapuolella on sitovat päästövähennysvelvoitteet ja maiden yhteenlasketut päästöt vastaavat noin 14 prosentista yhteenlasketuista maailmanlaajuisista päästöistä.

LIITTEEN I MAAT (ANNEX I)

Annex I -maat. Ilmastopimuksen liite I luettelee valtiot, jotka sitoutuivat jäädyttämään päästönsä vuoden 1990 tasolle vuoteen 2000 mennessä. Kioton pöytäkirjassa liite I -mailla on sitovat päästövähennysvelvoitteet vuosille 2008-2012. Liitteeseen kuuluvat käytännössä kaikki teollisuusmaat eli 24 alkuperäistä OECD-maata, Euroopan unioni ja 14 siirtymätalouden maata.

LIITTEEN I ULKOPUOLISET MAAT (NON-ANNEX I)

Maat, joita ei ole lueteltu ilmastopimuksen I liitteessä. Ryhmään kuuluu yhteensä 153 kehitysmaata. Näillä mailla ei ole sitovia päästövähennysvelvoitteita Kioton pöytäkirjassa.

LIITTEEN II MAAT (ANNEX II)

Ilmastopimuksen Liite II:een kuuluvat vauraat läntiset teollisuusmaat eli 24 alkuperäistä OECD:n jäsenvaltiota ja Euroopan unioni. Liitteen II mailla on erityinen velvollisuus rahoittaa kehitysmaiden ilmastomuutoksen hillintään ja sopeutumiseen tähtäviä toimia. Lisäksi Annex II -mailla on velvollisuus edistää ilmastoystävällisen teknologian siirtoa kehitys- ja siirtymätalousmaihin.

LULUCF (LAND USE, LAND USE CHANGE AND FORESTRY / MAANKÄYTTÖ, MAANKÄYTÖN MUUTOS JA METSÄTALOUS)

Sektori, jolla viitataan maankäytöstä, maankäytön muutoksista ja metsätaloudesta syntyviin päästöihin ja nieluihin. Metsät sitovat hiiltä ilmakehästä ja toimivat tällä tavoin hiilinieluna. Maaperässä puolestaan syntyy merkittäviä päästöjä maankäytön muutosten seurauksena.

NEUVOTTELURYHMÄT

Ilmastoneuvotteluissa maat ovat jakautuneet ns. neuvotteluryhmiin, jotka koordinoivat kantansa yhdessä tavoitellen näin enemmän painoarvoa näkemyksilleen yhteisten kannanottojen kautta. Näitä ryhmiä ovat esimerkiksi AOSIS (pienien saarivaltioiden ryhmä), G77, LDC (vähiten kehittyneet maat), EIG (ympäristöintegriteetti-ryhmä). Myös EU:n neuvottelukannat koordinoidaan ja EU esiintyy ilmastoneuvotteluissa yhtenäisenä ryhmänä. Maat voivat kuulua ja toimia useassa eri neuvotteluryhmässä samanaikaisesti.

NIELU

Ks. hiilinielu

PERUSURA

Päästökäytös, joka toteutuisi perusskenaariossa eli tilanteessa, jossa tiettyä hanketta tai ilmastopoliittista toimenpidettä ei toteutettaisi (usein myös business-as-usual -skenaario, BAU). Perusura voi olla esimerkiksi kehityksensä hiilidioksidipäästöjen kehitys ilman CDM-hanketta tai Suomen kasvihuonekaasupäästöjen kehitys ilman kansallisen ilmastostrategian toimeenpanoa. Perusuraa tarvitaan hankkeen tai toimenpiteen tuottaman päästövähennyksen arvioimiseen.

PÄÄNEUVOTTELIJA

Edustaa Suomea virkamiestason EU-kokouksissa ja tarvittaessa ilmastopimuksen kokouksissa sekä toimii Suomen valtuuskunnan puheenjohtajana, kun ministeri ei ole paikalla. Vastaa kotimaassa Suomen kantojen valmistelusta.

PÄÄSTÖKAUPPAMEKANISMIT

Pariisissa neuvotellaan myös siitä, miten maat voivat tehdä yhteistyötä päästötavoitteidensa saavuttamiseksi, ts. voidaanko maiden muualla kuin omassa kotimaassa tekemät päästövähennystoimet laskea mukaan niiden päästöjen vähentämistä koskevaan sitoumukseen. Kioton pöytäkirjan päästövähennysvelvoitteiden täyttämiseksi maat voivat käyttää erilaisia joustomekanismeja. Kioton pöytäkirjan hyväksymiä mekanismeja ovat kansainvälinen päästökauppa, puhtaan kehityksen mekanismi (CDM) sekä yhteistoteutushankkeet (JI). Ne eivät kuitenkaan siirry automaattisesti sovellettavaksi uuden ilmastopimuksen yhteydessä. Päästökauppamekanismeilla pyritään kustannustehokkaalla tavalla rajoittamaan haitallisia päästöjä.

PÖYTÄKIRJA

Yleensä erillinen kansainvälinen sopimus, joka liittyy olemassa olevaan puitesopimukseen, kuten Kioton pöytäkirja. Pöytäkirjat yleensä sisältävät puitesopimuksia yksityiskohtaisempia määräyksiä.

RAPORTOINTI

Ilmastopimus ja Kioton pöytäkirja edellyttävät osapuolilta säännöllistä, vaatimukset täyttävää raportointia kasvihuonekaasupäästöistä sekä ilmastopoliittikkatoimista. Annex I-maiden tulee raportoida kansallisen päästöinventaarion tuloksista vuosittain ilmastopimuksen sihteeristölle. Laajempi maaraportti (National Communication) tulee toimittaa sihteeristölle määräajoin, noin 3-4 vuoden välein. Kioton pöytäkirja asettaa tarkempia vaatimuksia päästötietojen raportoinnille. Raportoinnin on oltava kunnossa, jotta osapuoli saisi käyttää Kioton mekanismeja. Maaraportin lisäksi Annex I-maat toimittavat kahden vuoden välein suppeamman ns. Biennial Report-raportin. Kehitysmaaosapuolien (non-Annex I maat) tulee toimittaa omat maaraporttinsa (National Communication) ilmastosihteeristölle kolmen vuoden kuluessa sopimukseen liittymisestä. Nämä kansalliset raportit tulee päivittää neljän vuoden välein. Kehitysmaaosapuolet toimittavat myös kahden vuoden välein ns. Biennial Update-raportin. Osapuolten ilmastopimukselle ja Kioton pöytäkirjalle toimittamat raportit ovat saatavilla YK:n ilmastopimuksen www-sivuilta.

RATIFIointi

Valtion suostumus valtiosopimukseen sitoutumiseen ilmaistaan ratifiomisella. Suostumus voidaan antaa myös hyväksymisellä. Ratifiointi tai hyväksyminen mahdollistaa sen, että valtiosta tulee sopimuksen osapuoli.

REDD+ (REDUCING EMISSIONS FROM DEFORESTATION AND FOREST DEGRADATION)

Metsäkadon pysäyttäminen ja metsien kunnon heikkenemisen torjuminen kehitysmaissa. REDD+ sisältää metsäkadon ja metsien tilan heikkenemisen lisäksi myös metsien hiilivarastojen säilyttämisen, metsien suojelun ja kestävän metsänhoidon.

SOPEUTUMINEN (ADAPTAATIO)

Politiikkoja ja käytäntöjä, jotka tähtäävät siihen, että yhteiskunta kykenee sopeutumaan ilmaston muutoksen vaikutuksiin ja hallitsee niihin liittyvät riskit. Lähtökohtana on, että ilmastonmuutosta ei voi täysin välttää, joten maiden tulisi kehittää kykyään sietää ilmastonmuutoksen riskejä ja sopeutua sen seurauksiin. Sopeutuminen on välttämätöntä, vaikka kasvihuonekaasujen maailmanlaajuinen päästömäärä saataisiinkin lähiaikoina selvään laskuun. Tämä johtuu siitä, että jo tapahtunut kaasukehän muutos aikaansaa muutoksia ilmastojärjestelmässä.

TOIMINTAKYVYN VAHVISTAMINEN (CAPACITY BUILDING)

Teknisen osaamisen, asiantuntijuuden ja instituutioiden toimintakyvyn kehittämistä kehitysmaissa, jotta nämä voisivat suunnitella ja toimeenpanna ilmastonmuutoksen vaatimia toimia sekä vastata ilmastonmuutoksen syihin ja seurauksiin tehokkaalla tavalla.

TYÖRAIDE 2 (ADP WORKSTREAM 2, WS2)

Durbanin ilmastokokouksessa vuonna 2011 perustettu toinen työraide. Työraiteen tehtävänä on identifioida ja tarkastella eri vaihtoehtoja, joiden avulla olisi mahdollista lisätä ilmastotoimien kunnianhimoa ennen vuotta 2020 eli ennen uuden ilmastosopimuksen voimaantuloa. Ennen Pariisin sopimuksen voimaantuloa tehtävillä toimilla on tärkeä vaikutus siihen, pysykö kahden asteen tavoite edelleen saavutettavissa.

VAHINGOT JA MENETYKSET (LOSS AND DAMAGE)

Ilmastonmuutoksesta aiheutuu maille erilaisia vahinkoja ja menetyksiä, kun sään ääri-ilmiöt yleistyvät ja esimerkiksi hirmumyrskyt hävittävät omaisuutta, ankarat kuivuudet vievät satoja tai merenpinnan nousu elintilaa. Varsovan ilmastokokouksessa (2013) perustettiin mekanismi, joka lisää tietoa näistä vahingoista ja tukee kehitysmaita riskeihin varautumisessa. Mekanismin toimet liittyvät läheisesti luonnonkatastrofien torjuntaan ja niiden jälkihoitoon.

VERTAILUVUOSI

Vuosi, johon päästöjen vähennys suhteutetaan (esim. EU:n päästövähennystavoite: vähintään -40 % vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 1990 tasoon).

VIHREÄ ILMASTORAHASTO (GREEN CLIMATE FUND, GCF)

Vihreän ilmastorahaston päätavoitteena on kehitysmaiden vähähilisen ja ilmastokestävän kehityksen tukeminen. Sitoumukset ilmastorahaston perustamisesta ja kehitysmaalle suunnattavista lyhyen ja pitkän aikavälin ilmastorahoitustavoitteista kirjattiin Kööpenhaminan ilmastokonferenssissa vuonna 2009 ja ne vahvistettiin Cancúniin ilmastokonferenssissa 2010. Vihreän ilmastorahaston toiminta pyritään saamaan käyntiin vuoden 2015 kuluessa. Rahaston kautta tuetaan sekä päästöjen vähentämistä että ilmastonmuutokseen sopeutumista ja edistetään yksityisen sektorin ilmastotoimia.

YHTEISET MUTTA ERIYTETYT VASTUUT (COMMON BUT DIFFERENTIATED RESPONSIBILITIES AND RESPECTIVE CAPABILITIES, CBDR-RC)

Yhteisten mutta eriytettyjen vastuiden periaate on kirjattu YK:n ilmastosopimukseen (UNFCCC). Käsite koostuu kahdesta osasta. Kaikilla valtiolla on yhteinen vastuu, joka nousee yhteisestä maailman perinnöstä ja ihmiskunnan yleisestä intressistä. Valtioilla on yhteinen vastuu ympäristönsuojelusta, kun käytetään yhteisiä resursseja. Toisaalta, koska resurssit ovat jakautuneet epätasaisesti ja eri mailla on taloudellisesti, teknologisesti ja rakenteellisesti erilaiset kyvyt ratkaista globaaleja ongelmia, maiden vastuut eriyvät. Tämä periaate luo käsitteellisen viitekehyksen globaalin ympäristönsuojelun vastuiden ja velvollisuuksien jakamiseen.

NEUVOTTELURYHMÄT

AFRIKKA-RYHMÄ (AFRICAN GROUP OF NEGOTIATORS, AGN)

AGN on kaikista 54:stä Afrikan valtioista koostuva neuvotteluryhmä, jonka puheenjohtajamaana toimii tällä hetkellä Sudan. Ilmastomuutoksen negatiiviset vaikutukset kohdistuisivat todennäköisesti näihin valtioihin voimakkaasti, mutta niiden sopeutumismahdollisuudet ovat heikot. Valtiot toivovat saavansa teollisuusmailta mahdollisimman paljon tukea oman toimintakykynsä vahvistamiseen.

AILAC (INDEPENDENT ALLIANCE OF LATIN AMERICA AND THE CARIBBIAN)

Latinalaisen Amerikan ja Karibian maiden neuvotteluryhmä ilmastoneuvotteluissa, joka tarjoaa kehitysmaa-kehittyneet maat jakoa muuttavaa ”kolmatta tietä” kehittyvien maiden osallistumiselle. Jäseniä ovat Kolumbia, Costa Rica, Chile, Peru, Guatemala ja Panama sekä Dominikaaninen tasavalta.

ALBA (ALIANZA BOLIVARIANA PARA LOS PUEBLOS DE NUESTRA AMÉRICA)

ALBA on Väli- ja Etelä-Amerikan valtioista (Bolivia, Kuuba, Ecuador, Nicaragua ja Venezuela) koostuva yhteisiä tavoitteita ajoittain ajava ryhmä. Ryhmän mukaan teollisuusmaat ovat vastuussa ilmastomuutoksen hillinnästä. Ryhmä korostaa teollisuusmaiden vastuuta teknologian siirrosta ja ilmastotoimien rahoituksesta kehittyvissä maissa sekä vastustaa markkinamekanismien käyttöä ilmastonsuojelussa.

AOSIS (ALLIANCE OF SMALL ISLAND STATES)

Pienten saarivaltioiden ryhmään kuuluu 44 saarta ja muita matalia merenrantavaltioita, joita uhkaa merenpinnan nousu ilmastolämmetessä. Nämä valtiot sijaitsevat lähinnä Tyynen valtameren ja Karibianmeren alueella. Ryhmä vaatii mahdollisimman vaikuttavaa ilmastopöytäkirjaa ja nopeita ilmastotoimia ilmastomuutoksen hillitsemiseksi.

ARABIRYHMÄ (LEAGUE OF ARAB STATES)

Arabivaltioiden liittoon kuuluu noin 22 Pohjois-Afrikan ja Lounais-Aasian valtiota, jotka ovat yhteydessä myös ilmastoneuvotteluissa.

BASIC-RYHMÄ

BASIC-ryhmään kuuluu neljä suurta teollistuvaa valtiota: Brasilia, Etelä-Afrikka, Intia ja Kiina. Ryhmä on toiminut ilmastoneuvotteluissa vuodesta 2009 alkaen. Ryhmä vaatii ilmastomuutoksen aiheuttaneita teollisuusmaita näyttämään muille esimerkkiä ilmastomuutoksen hillinnässä.

CARTAGENA -RYHMÄ

Teollisuus- ja kehitysmaista vuonna 2010 muodostunut 27 valtion ilmastoneuvotteluryhmittymä, joka pyrkii kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamiseen kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa sekä vähähiiliseen kansalliseen talouteen. Mukana ovat mm. Antigua and Barbuda, Australia, Bangladesh, Belgia, Kolumbia, Costa Rica, Etiopia, Ranska, Saksa, Ghana, Indonesia, Malawi, Malediivit, Marshall saaret, Meksiko, Alankomaat, Uusi-Seelanti, Norja, Peru, Samoa, Espanja, Tansania, Thaimaa, Itä-Timor, Uruguay, Britannia, Ruotsi, Tanska ja Euroopan komissio.

677

Kehitysmaiden yhteinen neuvotteluryhmä, johon kuuluu kehitysmaita Aasiasta, Afrikasta ja Latinalaisesta Amerikasta. G77 perustettiin vuonna 1964 YK:n kauppajäsen- ja kehityskonferenssin (UNCTAD) kokouksessa, ja siihen kuuluu 131 kehitysmaata. Ilmastoneuvotteluissa G77 esiintyy yhdessä Kiinan kanssa G77/Kiina. G77/Kiina pyrkii yleensä yhtenäistämään neuvottelukantansa vaikutusvallan ja kantojen painoarvon lisäämiseksi, mutta on useissa asioissa jakaantunut alaryhmiin kuten pienten saarivaltioiden ryhmään (AOSIS) ja vähiten kehittyneiden maiden ryhmään (LDC).

LMDC (LIKE-MINDED DEVELOPING COUNTRIES)

Samanmielisten kehitysmaiden ryhmään kuuluvat Algeria, Argentiina, Bolivia, Kuuba, Kiina, Kongon demokraattinen tasavalta, Dominica, Ecuador, Egypti, El Salvador, Intia, Iran, Irak, Kuwait, Libya, Malesia, Mali, Nicaragua, Pakistan, Filippiinit, Qatar, Saudi Arabia, Sri Lanka, Sudan, Syyria ja Venezuela. Ryhmässä on hyvin erilaisia kehittyviä valtioita, mutta yhteistä on, että ne vaativat teollisuusmaiden ottavan päävastuun ilmastomuutoksen hillinnästä.

SATEENVARJORYHMÄ (UMBRELLA GROUP)

Neuvotteluryhmään kuuluu EU:n ulkopuolisia I liitteen teollisuusmaita: Australia, Japani, Kanada, Kazakstan, Islanti, Norja, Ukraina, Uusi-Seelanti, Venäjä ja Yhdysvallat. Kyseessä on löysä koalitio, eikä jäsenlistalla ole virallinen.

SICA (CENTRAL AMERICAN INTEGRATION SYSTEM, SISTEMA DE LA INTEGRACIÓN CENTROAMERICANA) TAI ODECA (ORGANIZACIÓN DE ESTADOS CENTROAMERICANOS)

SICA/ODEAC on Keski-Amerikan taloudellinen, kulttuurinen, ja poliittinen organisaatio, johon kuuluu Belize, Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua ja Panama

VÄHITEN KEHITTYNEET MAAT (LEAST DEVELOPED COUNTRIES, LDC)

YK:n talous- ja sosiaalineuvoston (ECOSOC) kriteerit täyttävät vähiten kehittyneet kehitysmaat toimivat myös ilmastoneuvotteluissa omana ryhmänään. Luokittelu perustuu kolmeen kriteeriin: (i) alhainen bruttokansantulo asukasta kohden, (ii) heikot inhimilliset resurssit ja (iii) taloudellinen haavoittuvuus. Lisäksi maan asukasluvun on oltava alle 75 miljoonaa.

Ryhmä koostuu 48:sta vähiten kehittyneestä maasta, pääosin eräistä Afrikan ja Etelä-Aasian valtioista, joiden vaikutus ilmastomuutoksen kehitykseen on ollut vähäisintä, mutta ilmastomuutoksen negatiiviset vaikutukset kohdistuisivat todennäköisesti niihin voimakkaasti. Ryhmä vaatii teollisuusmaita ottamaan vastuun itse aiheuttamastaan ongelmasta, sillä teollisuusmailla on parhaimmat resurssit ilmastomuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen.

YMPÄRISTÖINTEGRITEETTIRYHMÄ

(ENVIRONMENTAL INTEGRITY GROUP, EIG)

Vuonna 2000 muodostettu ilmastoneuvotteluissa esiintyvä yhteistyöryhmittymä, johon kuuluvat Meksiko, Etelä-Korea, Sveitsi, Monaco ja Liechtenstein. Tavoittelevat tehokasta ilmastopöytäkirjaa, joka asettaisi selvät säännöt ilmastomuutoksen hillitsemiseksi, mutta joka jousittavasti huomioisi valtioiden erilaiset ja muuttuvat kapasiteetit.